

بۇ ئەۋەى مامۇستاش خۇپىشاندان نەكات

فايهق سهعيد

faiekk@hotmail.com

كوردستان لەبەر خۇپىشاندهران و تەقەى دەسەلات جمەى دىت. توندوتىژى جەماۋەرو تەقەى دەسەلات نەچارەسەرى گرفتەكان دەكەن و نەجىگەى قبولىشن. بەلام لەلايهكى دىكەۋە چارەسەرەكانى دەسەلات بۇ ھەندى گرفت ھانى خەلك دەدات كەكارى توندوتىژى پىادە بكەن. بۇ نمونە خەلكى ھەلەبجە چەندىن سالە بەشىنەى داواكارىيەكانىان پىشكەش كردوۋە بەبى ئەۋەى چارەسەر بكرىن، بەلام لەدواى سوتانى مۇنمۇمىنەتەكەۋە خىرايان رژايە سەر. لەكەركووك و ھەندى جىگەى دىكەش دواى سوتانى بەنزىنخانەو شوينى دىكە يەكسەر بەرپرسەكان ئاورىان لىدانەۋە. ئەم شىۋە چارەسەر ئىحاي ئەۋە دەداتە خەلك كەتاشت نەسوتىنن داواكارىيەكانىان جىبەجى ناكرىن. بۇيە زۇر گرىنگە بەر لەۋەى خەلك خۇپىشاندان بكەن ئاورىان لىبدرىتەۋە.

دوینى بەرىز مەسعود بارزانى داواى ئەۋەى لەخەلك كرد لەبرى ئەو بشىۋىە دەتوانن داواكارىيەكانى خۇيان بەشىنەى پىشكەش بكەن. تويژى مامۇستايان تاۋەكو ئىستا لەبەر پەرتەۋازەبوۋنى خۇيان بىت يا لەبەر فشارھىنانى سەندىكاو يەكىتتىكانىانەۋە بىت ئەو خۇپىشاندانە گەۋرەيەيان نەكردوۋە، بەلام ھەرەشەى ئەۋەش كەبىكەن. مامۇستاكان ماۋەيەكى زۇرە داواكانى خۇيان پىشكەش كردوۋە ھەمىشە لەدەست كەمدەرامەتى موچەكانىان و بارودۇخى خراپى تايبەتى خۇيان و قوتابخانەكانىان سكاللا دەكەن بەبى ئەۋەى دەسەلات برىارىك لەم بارەيەۋە بدات. لەم رۇژانەدا بەرىز ۋەزىرى پەروەردە ئەۋەى ئاشكراكد كەبۇ زيادكردنى موچەى مامۇستايان چراى سەۋزىان بۇ ھەلكراۋە. ھىوادارم بەھۋى ئەم ئەم چرا سەۋزەۋە مامۇستاكان چىتر پىۋىستىان بەخۇپىشاندان نەبىت و ۋەزىرى پەروەردەش خالىكى پۇزەتىف بۇخۇى تۇمار بكات. من لىردە ناچمە سەرئەۋەى ئايا ئەو چرا سەۋزە ھەلدەكرىت يا نا، بەلكو لەسەر كارىگەرىيەكانى برىارىكى لەم بابەتە رادەۋەستم.

من پىم باشە موچەى مامۇستايان و ھەلومەرجى كاركردنى ئەۋان لەقوتابخانەكاندا بەشىۋەيەك باش بكرىتەۋە كەلەمەۋ دوا خەلك ھەۋلىكى زۇر بدات بۇ ئەۋەى لەكۆلىژو پەيمانگى مامۇستايان ۋەربگىرىت. بەرزكردنەۋەى ئاستى بژىۋى مامۇستايان

بەشىۋەيەكى گىشتى ھەندى كارىگەرى ئەرىنى دىئىتەۋە ئاراۋە. من پىم وانىە مامۇستا ئەگەر مۇچەيەكى باشى ھەبىت لەدۋاى قوتابخانەۋە چەندىن كاتژمىر خۇى بەۋوتنەۋەى وانەى تايبەتەۋە خەرىك بكات. بۇ بەيانىش دەبى ئەم مامۇستايە چەند تاقەتى وانەۋوتنەۋەى لەقوتابخانەدا ھەبىت. بەدەر لەمەش بەشىكىان خەرىكى نووسىنەۋەى مەلزەمەۋ شتى دىكەن بۇ ئەۋەى بتوانن خۇيان خىزانەكانيان بەشىۋەيەكى باش گوزەران بكەن و پىداۋىستى منالەكانيان دابىن بكەن. چ ئەوانەى ئەۋا زىاد لەپىۋىست ماندوو دەبن و تاقەتى قوتابخانەيان نامىنى و چ ئەوانەى دىكەش كەلەبەر بىپارەبى تاقەتى قوتابخانەيان نىە بەشىۋەيەكى بىسنور ماندون. چۆن دەسەلات دەپەۋىت نەۋەى نوى بەو كادىرە ماندوانە پەرۋەردە بكات؟ دواتر مامۇستاكان بەھىچ شىۋەيەك مەجبورى ئەۋە نىن بەو مۇچەيە ئەۋ كارە قورسە بكەن. بەرزكردنەۋەى ئاستى بژىۋى دەبىتە ھۆكارىك بۇ ئاسودەبى و پىژدان و پشودانى لەش و مېشك. مامۇستا لەھەموو يەكىكى دى پىۋىستى بەو ئاسودەبىيە ھەيە بۇ ئەۋەى رۆژى داھاتوو بتوانى كار بكات و گرفتى جۇراۋجۆرى خويندكارەكانى چارەسەر بكات. دەبى ۋەزارەتى دارايش ئەۋە بزائىت كەبەشىك لەمۇچەى مامۇستاكان ھەلاۋسانى ئابورى قوتى دەدات و ھەموو ئەۋ بپە پارەيەى زىاد دەكرىت ناچىتە گىرفانى ئەۋانەۋە.

يەكىك لەبەرىۋوبەرەكان ئەمەى خوارەۋەى پى راگەياندم ((مامۇستاكان لەقوتابخانەۋە ماللەۋەش ماندوون: ھەشامەتىك لەخويندكار لەيەك پۇدا كۆكۆاۋنەتەۋە، ھەزارو يەك گرفتيان ھەيەۋ نارەھەتن و لەمالەۋە بەباشى پەرۋەردە ناكرىن. لەمالەۋەش خىزان و منالى مامۇستا ھەزارو يەك بۇلەبۇل دەكەن چۈنكە پىداۋىستىكانيان دابىن ناكرىت، ئەمە جگە لەگرفتى خانوو، ئاو، كارەبا .. ھتد.))

سەرجمەى ئەم گرفتانەۋا لەمامۇستا دەكات بەبەردەۋامى ماندوو بىت، تورە بىت، مەۋداكانى بىرکردنەۋەى تەسك بىت، تواناى داھىنانى كەم بىت، بەلىدان چارەسەرى گرفتى خويندكارەكان و خىزانەكەشى خۇشى بكات. لەبەر ئەۋە نابىت ۋەزارەتى پى سەير بىت كەلىدان تاۋەكو ئىستا لەقوتابخانەكانمان ماۋە. ئەۋ ۋەزارەتە ناتوانىت فشارى گەۋرە بخاتە سەر مامۇستايەك كەخاۋەنى ھەزارو يەك گرفتهۋ خودى ۋەزراەت يا ئەنجومەنى ۋەزىران تاۋەكو ئىستا بەفیعلى يارمەتبان نەداۋە.

بەدەر لەۋەى باشترکردنى مۇچەى ھەموو ئەۋانەى لەبۋارى پەرۋەردەدا كار دەكەن دەبىتە ھۆى دابىنکردنى كەشىكى ئارام بۇ مامۇستاۋ قوتابخانەش، ئەۋ كاتە ۋەزارەتى پەرۋەردەش لەرىگەى پلان و ياساۋ بەرنامەى تازەۋەۋ دەتوانىت فشارى گەۋرە بۇ مامۇستاكان بىت بۇ ئەۋەى بارودۇخى خويندكاران چاك بكاتەۋە. من پىم وایە ھەنگاۋى

یه‌که‌می نو‌یک‌ردنه‌وه‌ی سی‌ستمی په‌روه‌رده‌یی له‌باش‌تر‌کردنی گوزه‌رانی ما‌مۆ‌ستا‌کانه‌وه
ده‌ست پی‌ده‌کات.